

Na kolejích stála... Bez kytary na zádech i bez květu za uchem, zato v džínách s báglem přes rameno. Prozpěvovala si pro sebe, přesto zevlující mladík zaslechl pár tónů z písničky Brontosaurů. »Slečno, spletla jste si místo a čas, tady se žádná country sešlost nekoná.« Zaškaredila se. »Jsem zasloužilá matka a jedu sbírat zkušenosti z FEMAD.« Nedal se tak lehce odradit. »To je nějaký nový přípravek proti hmyzu?« S lehkým úsměvem se rozhlédla. »Spíš proti některým lidem! Raději mi ukažte, kde je kulturák.«

Takovéhle seznámení s Libicí nad Cidlinou jsem nečekala. Svou zvědavost na místo, proslavené Slavníkovci jsem musela potlačit. Na prohlídku obce, kde v 9. století stávalo slavné hradiště, nebyl čas. Jedinou šanci dávala polední přestávka. Jinak byl program 17. ročníku Festivalu mladého amatérského divadla nabitý po dobu dvou víkendů: 15.—17. a 22.—24. září.

Vpadla jsem do plného proudu besedy v místní sokolovně. Atmosféra nadšení je nakažlivá, takže téměř okamžitě nastala infekce zápalom pro věc. Jak se střídala představení s besedami, přecházelo se mezi sokolovnou a kulturním domem přes koleje. Samozřejmě pokaždé byly spuštěné závory.

Oproti předchozím ročníkům, kdy besedy analyzovaly jednotlivé inscenace pouze za účasti divadelních odborníků, nyní byli přizváni lektori z oborů, které mají co říci k výchově mladého diváka, ačkoliv se na tvorbě přímo nepodílejí.

Cílem besed bylo odhalování podstaty nových cest v současné divadelní tvorbě a hledání forem i možností mladého amatérského divadla, které povedou k účinné společenské působnosti. Ne nadarmo se FEMAD zve tvůrčí dílnou. Vystupují zde nejružnější soubory z celé republiky, pozvané právě díky své osobitosti.

Specifickou formu zvolilo bezesporu Průmyslové divadlo Dolní Břežany, které usiluje o absolutní improvizaci v režii Petra Laurycha. Zákonitě vzniká otázka, zda je možná absolutní improvizace a zda není na škodu vlastnímu herecké-



□ Stará žena vysedává aneb Divadlo AHA! z Lysé nad Labem.

Divadlem proti Šivarovi -

FEMAD 89



□ O hadu a Šivarovi — inscenace v podání souboru ze Sudoměřic u Bechyně.

mu projevu bezprostřednost seznámení s tématem, neboť divák sám určí, o co vlastně půjde v inscenaci Hraním ke hře? Výsledek je vlastně jako sázka do loterie. A jako každá živelná věc, přestože se předem určí jakási pravidla, nelze sledovat jasný cíl výpovědi o něčem.

Ostre kontrastuje lidová poezie v přesně nacvičeném podání dětí z LŠU České Budějovice. Jak snadno se dá naměřovat dětská duše pro vyjádření pocitu jednotlivce! Pásmo Až ti mrázové přejdu v režii Jaroslavy Krčkové nepřesvědčí o spontánnosti dětské hry. Není snadné přiblížit tradiční lidové hry dnešnímu dětskému světu, pochmurné ladění jistě vystihlo těžké časy prostých lidí.

Přesto jsem vděčně přijala jásavou Královnu koloběžku dětského dramatického kroužku LDO LŠU a Kulturního domu kpt. Otakara Jaroše z Mělníka. Motiv Werichovy pohádky o chytré královně zrežisovala Jiřina Lhotská. Veselý zpěv vtipně posouvá děj dále, neslouží jen jako vedlejší kulisa.

Nejen děti, ale i hodně dospělých má rádo pohádky. Každý národ je uchovávat pro generace příští a shromažďuje v nich moudra získaná staletími. Obecné zkušenosti hovoří i k dnešku. Stále kvete zloba, závist. Nejvíce nebezpečná je však hloupost, davová hysterie nepřemýšlejících lidí. Tenhle stádový pud jsem pozorovala u závor na železničním přejezdu. Když první podleze »šraňky«, jdou i další. Tuhle lidskou vlastnost si vzala na mušku arménská lidová pohádka O hadu a Šivarovi. Šivar znamená nechápající. Pohádku přeložila Olga Rovenská s Josefem Brůčkem, který zároveň upravil scénář pro dva herce s loutkami. Soubor Tatramani při Osvětové besedě Sudoměřice u Bechyně je téměř rodinnou záležitostí Brůčků. Jednoduché, svérázné pojaté scéně odpovídá i úsporná řeč. Napodobenina cizího jazyka je naprosto srozumitelná díky výmluvným gestům. Hloupý Šivar se nakonec poučí, začne používat svůj vlastní rozum a stane se lepším než ostatní lidé kolem. Kéž by vždycky divadlo dokázalo všem dosud nenapraveným Šivarům otevřít oči, aby se neschovávali za druhé.

Často se setkám s názorem, že amatéři jsou horší, či dokonce špatní herci. Festivalová přehlídka tento názor vrací již řadu let. Účinkující divadelní soubory každopádně snesou srovnání s profesionálními, které ostatně bývají pravičelným hostem FEMAD.

Tím nejlepším příkladem je Východočeské loutkové divadlo DRAK z Hradce Králové. Představilo se jednak pohádkou Mlýnek z Kalevaly, jednak operou Bedřicha Sme-

tany Prodaná nevěsta; obojí v režii Josefa Krofta. Kalevala je název části Finska na jihu a stejný název nese i národní epos. Vypráví mýtus o vzniku finského národa, vyzdvihuje chytrost a pracovitost lidí. Hudba Jiřího Vyšehličky okamžitě malého diváka zaujme. Krásné loutky spolu s dobrými hereckými výkony vytvoří perfektní iluzi o přítomnosti v zemi, kde všem lidem vládne Paní ledové hory, trápí je mrazivými víchřicemi a nepřeje ani paprsek slunce. Prodaná nevěsta vyvolala nadšení i kritiku. Odborný hudební pohled prý nemůže připustit mluvené slovo mezi zpěvy. Opera vyžaduje hlasovou fundovanost! Zajisté. A přece první verze Smetanovy slavné opery měla mezi jednotlivými hudebními čísly prózu bez hudby. Díky této inspiraci vznikla současná podoba inscenace. Veselá, hravá, nápaditá. Jejich radosti i veselí se prostě musí uvěřit.

Dalším souborem, který sklízí úspěchy na divadelních přehlídkách, je Divadlo AHA! Městského kulturního střediska v Lysé nad Labem. Do Libice přijelo s komedií Stará žena vysedává významného polského autora Tadeusze Różewicze. Tato hra byla u nás uvedena poprvé právě v režii Miroslava Pokorného.

Loutkářský soubor V boudě Domu kultury ROH Plzeň má naproti tomu dlouholetou tradici. Vznikl v roce 1928 a jeho prvním principálem byl ing. Josef Kašpar. Téměř po celou dobu své existence hrálo divadlo klasickými marionetami. Letošní rok přinesl dosud největší úspěch — soubor zvítězil s lidovou hrou Don Šajn na krajské přehlídce západočeských loutkářských souborů a postoupil na národní přehlídku v Chrudimi.

Divadelní festival uzavřelo Rádobydivadlo Osvětové besedy Klapý. Inscenace Všichni moji požůstali usilovala o provokaci diváka. Ladislavu Valešovi (režie) se povedlo šokovat. Myslím, že nejen já poprvé v životě sledovala stahování skutečného králíka přímo na jevišti.

Když vše skončilo, znovu jsem stála na nádraží. Vlak mi ujel, ale kupodivu — chtělo se mi zpívat: »Proč bychom se netěšili...« Z máme nadějná divadelní mláďata... ze života a tak vůbec..., ale hlavně na FEMAD 1990!

BLANKA DVORÁČKOVÁ

Foto JIŘÍ CHLUM (1)

a archiv



□ Dětský dramatický kroužek z Mělníka přivezl do Libice nad Cidlinou Královnu Koloběžku.